

ПРЕЗИДЕНТ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД МОНОПОЛЯМИ

ВАШИНГТОН. — При нагоді заложення вудового каменя під будинок Федеральної Торговельної Комісії, президент Рузвельт вигосив промову, в котрій остерігає народ Америки, що монополії та нечесні засоби конкуренції ще далі загрожують чесному бізнесові в цьому краю.

Він закликав громадянство подбати за те, щоб унеможливити нечесні засоби конкуренційної боротьби. Краще запобігати лиху наперед, говорив він, як пізніше клікати уряд карати проступників. Він покликався на англійську приповідку, що унція запобігання варт більше, ніж фунт лікування.

БОРІТЬБА ПРОТИ СУДОВОЇ РЕФОРМИ ВЕДЕТЬСЯ ДАЛІ.

ВАШИНГТОН. — У конгресі не вгають виступи членів конгресу проти проекту Рузвельта щодо реформи суду.

З головним нападом у понеділок виступив сенатор Бейлі, з Норт Каролайни. Він закидав президентові бажання впливати на рішення справ найвищим судом. До цього сенатора прилучився сенатор О'Магоні, бувший перший асистент генерального почтмейстера Фарлія, котрий бачив у перемозі президента загрозу для свобод горожан; він звертав увагу на те, що як президентові признати законом владу над найвищим судом, то цю владу будуть покористуватися не лише „добрі“, але й „злі“ президенти.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА НОВИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПЛАН.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт вислав до сенатора Сміта й конгресмена Джовнса одностручні листи про фермерську справу, в котрих він звертає конгресоті увагу на потребу розв'язки питання усталення фермерських зборів.

Президент каже, що це питання ще не розв'язане як слід, хоч певні кроки до його розв'язки вже зроблено. Він радить робити якісь заходи тепер, заки прийде до нової кризи.

ЗА ОРГАНІЗАЦІЮ РОБІТНИКІВ В УРЯДАХ.

ВАШИНГТОН. — Джан Л. Луис, предсідник Комітету Промислової Організації, подав до публичного відома, що за старанням Комітету зачартеровано юнію робітників, нанятих у стейтових, повітових і міських урядах. Організація думає організувати всіх робітників усяких урядів; таких робітників є в Америці 2 мільйони.

Американська Федерація Праці вже давніше мала чартер на таку організацію.

МІСЬКИЙ УРЯД ЗАБОРОНЯЄ ВЕДЕННЯ ЮНІОНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ.

МАСИЛОН (Огайо). — Міський уряд і національна гвардія закрили головну квартиру Комітету Промислової Організації й заборонили ставлення пікет під фабриками сталевих підприємств, вживаючи до цього як притоки недавніх кривавих заворушень під фабрикою підприємства „Репоблік Стил Корпорейшен“, внаслідок котрих померли Фудженціо Кальсада, 27-літній страйкар, та 45-літній робітник Нік Вальдос.

Поліція держить в арештах 141 сталевих робітників.

СТРАЙКИ РЕДАКЦІЙНИХ РОБІТНИКІВ.

ДІКВІТОР (Ілінойс). — Через страйк 17 членів редакції одної місцевої щоденної газети, „Геральд-Ревю“, газета не виходить. Страйк веде юнія газетярів, Американська Газетярська Гільда. Видавець наняв радіову станицю й подає новинки радіом.

Видавець щоденної газети „Стар“ у Сіетл, у стейті Вашингтон, проти котрої ведеться страйк газетярів від кількох тижнів, пробує видавати її при допомозі зменшеного штабу газетярських робітників. Поліція стереже будинок газети й час від часу розбиває пікети страйкарів.

ЖИДИ ДОБИВАЮТЬСЯ ПОМОЧІ АМЕРИКИ ПРОТИ ПОЛЬЩІ.

ВАШИНГТОН. — У секретаря стейту Кордела Гола заявила депутация Американського Жидівського Конгресу з меморіалом у справі переслідування жидів польським урядом.

Меморіал, підписаний жидівськими й нежидівськими організаціями, вичисляє різні обмеження у Польщі всупереч польській конституції та міжнародним гарантіям і домагається від американського уряду вставитися за жидів перед польським урядом. Меморіал каже, що за останніх 5 місяців у Польщі вбито 22 жидів, а польська поліція ігнорує хуліганські виступи.

Гол висловив свою глибоку симпатію для долі жидів у Польщі та обіцяв „зробити якнайкращий ужиток з поданих у меморіалі фактів“.

ПОМЕР ВІДОМИЙ СПОРТОВИЙ ПІДПРИЄМЕЦЬ.

У своїм домі в Грейт Нек, Лонг Айленд, помер на удар серця в 61-шій році життя Джек Керлі („Курлей“), що останніх 40 літ займався спортивними підприємствами. Будучи метким чоловіком, він колись обвизив ло, Америці бексідника Вільяма Дженингаз Брайна, цирк блох, танцюриста Рудольфа Велентіна, співака Енріка Каруза й інших. Він менаджерував атлетів; Га-кеншміда, братів Збішків, Джіма Лондоса, Сергія Калмикова й інших.

ЗАКІНЧЕНО КРАВЕЦЬКИЙ СТРАЙК.

У так званім літнім ратуші в дільниці Квінс у Нью Йорку підписано угоду між юнією жіночих кравців і фабрикантами; на основі цієї угоди 35,000 страйкуючих кравців у 1,500 фабриках вертаються негайно до праці. Робітники дістали підвищу; ціна однієї піднесеться на 5%.

ДАВУН ЗЛОВИВСЯ НА ЛАНЦОГ.

Пошукувач золота в полудневій Америці привязав свого пса до дерева й пішов спати. Коли він збудився рано, ланцюг даля висів, а на його кінці 20 стій довгий вуздари. Гад проковтнув у ночі пса і сам здравився.

ЗАПОВІТ, ПОДИКТОВАНИЙ ДУХАМИ.

Суд полуднево-італійського міста Лече займався недавно дуже оригінальною справою. Йшло про спадщину по багатому купцеві Евгенові Калілі.

Калілі помер перед кількома місяцями. У заповіті, який відчинили після його смерті, записав він ціле своє майно епископові з Лече, щоб він розділив його на різні добродійні цілі. Як оправдання свого запису, який залишав усіх кривників, голіруч, подав у заповіті, що дуже часто він розмовив з духами своїх двох померлих жінок, які теж порадили Калілі записати майно лечеському епископові.

Годиться додати, що Калілі був загорілим спиритистом і перебував після смерті своєї жінки постійно в товаристві медіа, так, що міг у кожній хвилині розмовляти за посередництва медіа зі своїми небижками жінками. Цей розділ у заповіті, який говорить про розмови з духами та про їх вплив на заповіт, став причиною до судової скарги родини, яка домагалася уневаження заповіту, мовляв, небижчик не був підчас писання заповіту при повних і здорових глуздах.

Вислід цього сенсаційного процесу вичували всі з великим зацікавленням. Суд, який кілька днів розглядав скаргу кривників Калілі, зокрема двох його сестер, видав теж сенсаційне рішення, бо відкинув скаргу, мотивуючи свій присуд тим, що люди, які займаються спиритизмом, не можна вважати невідповідальними за свої вчинки. Іншими словами: суд признав заповіт важким.

ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛІ У. Н. СОЮЗУ.

У понеділок, 12-го липня, зіхалася на своє перше засідання головна контролі У. Н. Союзу, що її вибрано на останній конвенції У. Н. Союзу у Вашингтоні. Як звісно, згідно з поправленим статутом це тіло складається тепер не з 3 членів, як було досі, але з 5.

На першій своїй засіданні головна контролі уконституувалася так: головою обраний гром. Дмитро Канітала, заступником голови д-р Амвросій Кібізей, секретарем адв. Омар Малицький, а адв. Роман Смух і інж. Степан Курпась членами.

АНГЛІЙСЬКА АРМІЯ МАЄ ЗАКОРОТКО 47,000 ЛЮДА.

Англійські військові круги затрівожені недостаточним числом рекрутів. Армія має дефіцит у людях на 47,000 мужа, а з кінцем біжучого року недобір може перевищити 1936 рік. Щоб заохотити молодих людей аступати до війська, є в плані підвищити жовнірську платню в перших двох роках служби, а крім того давати жовнірам чотири рази істотні замисці три, та змінити уніформи на кращі, бо теперішні не дуже імпонують молодим людям.

НОВА КАПЛИЦЯ В ЗАЛІЩИЧИНІ.

В Зофіівці, пов. Заліщики, розпочали будувати каплицю, що буде п'ятою з черги, побудованою в цьому повіті після війни.

СВІТЛА І ТІНІ ОПЕРИ „ТАРАС БУЛЬБА“ У КИЄВІ.

Як довідуємось з советських часописів, рада народних комісарів сов. України відзначила „велику“ творчу роботу „всього колективу“ київського оперного театру над створенням опери „Тарас Бульба“, що являє собою один з кращих творів української „класичної спадщини“. Дирекції театру виділено 30 тисяч карбованців „для преміювання кращих працівників театру“. Крім того преміювано „персонально“ (по 5,000) за працю над введенням „Тараса Бульби“ дирекція Дранішнікова, композиторів Ревуцького та Лютинського (з яких перший на нову зредагував, другий зінструментував оперу), даліше режисера Лапчикова (3,000) та хормейстра Тараканова (2,000).

Цікаво, чи оба згадані наші композитори зможуть за цілу велику, будімо, суму гроша купити бодай який-такій нотний папір у раб, в якому проживають? Про якісь людські черевички мабуть уже нічого й говорити...

Як бачимо з заміток у советських часописах, у столичній українській опері, а „державному ордену Леніна академічному театрі опери та балету“ (це — офіційний титул) мистецькими провідниками є сьогодні тільки — москалі: Дранішніков, Лапчиків і Тараканов. І „Тараса Бульбу“ Лисенка виводять нині в Києві москалі...

ЯПОНІЯ ЗЕДНАНА В КИТАЙСЬКИМ ПИТАННЮ.

Всі японські політичні партії висказали своє одобрення урядові у його китайській вправі. Японський штаб тепер концентрує велику армію в околицях Цінінгу. В Японії загальноно думають, що можливо-сти нової війни є дуже великі. Між китайським і японським урядам ведуться переговори, щоб цей конфлікт полагодити мирно, але японці ставлять занадто великі умови.

ХАМСТВО ЧЕСЬКОГО „ПЕДАГОГА“.

Ужгородська „Народна Сила“ подає такий жалюгідний факт: чеський професор гімназії в Ужгороді набив українську ученицю Еву Коссеїну, по ліній в присутності інших учениць, а до того не в класі, але на вулиці. Побита учениця заплула. Цей чеський „педагог“ скатував українську дівчину за те, що вона казала товаришам здоровити професорок українським поздоровленням, а не чеськими словами: „друкуліба“. Заболів його, цей маленький прояв національної свідомості молододівчини, яка напінула товаришом, щоб вони здоровили професорів по українськи, а не по чеськи! І молодий чеський шовініст не здержався, але дав волю своєму хамству. Вчинок розпеченого чеського шовініста покрий його самого вічним соромом. Натомість цей болючий удар принесе нашій славній землячці честь: Через це стала вона тим дорожчою донею цілого українського народу.

ПІДСЛУХОВА СТАЦІЯ УЧНІВ НА ДАХУ ШКОЛИ.

В одній середній школі в Цетині відкрили випадково, що учні вже кілька літ підслухували все, що говорилось на вчительських засіданнях у конференційних салях. В Цетині мають будинки переважно плоскі дахи, на яких теж можна вигідно розміститися. Коли одного дня дочка директора школи вийшла принагідно на дах шкільного будинку, застала там якогось учня, котрий вигідно сидів і заглядаючи крізь отвір у даху, робив собі якісь записки. Коли дівчина підійшла ближче, запитала, що учень заглядав крізь отвір до конференційної саля, яка міститься на останньому поверсі і в якій саме під ту пору відбувалась конференція вчителів. Учня завели негайно до директора, де він признався, що учні постійно підслухували все, що на вчительських конференціях діялося, а підслуховани ділилися з іншими товаришами. Тайна підслухована служба функціонувала дуже справно вже кілька літ.

Коли учні довідалися, що має відбутися вчительська конференція, вибирали зпомиж себе жеребом одного, який мусів займати становище на даху і робити собі докладні записки того всього, що директор, чи вчитель говорив. Описав вислід підслуху реферуваний учень своїм товаришам. Майже 10 літ тривав підслух учнів і ніхто з учителів не звертав уваги на отвір у стелі конференційної саля.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО О. У. Н.

ЛЬВІВ. — Перед львівським судом присяглих відбувається процес проти Степана Трохимчука з Бобятина, пов. Сокаль. Підсудний має 23 роки, а обвинувачують його у приналежності до О. У. Н. Акт обвинувачення закидає підсудному, що він був районним командантом О. У. Н. і як такий уладив з наказу вищих властей... Листопадове Свято в Бобятині 1936 р. Підсудного боронить д-р Степан Шухевич.

АНТИСЕМІТИЗМ У ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА. — Польська преса подає, що минулого тижня в Жарках, у варшавському повіті, розкинули селяни жидівські страгани та знищили товари. В Цикарові, в ченстоховському повіті, розбірали цілковито один з жидівських будинків, а в Лідзі під Ченстоховою здемольовано цілий ряд жидівських домів, супроти чого всі жиди опустили село. В Камику, коло Ченстохови, знищено вночі божницю і здемольовано дім рабіна. Протижидівські виступи буди також у Мостові й Ольшині.

ПОЛЬСЬКИЙ ГЕНЕРАЛ ЗАКЛИКАЄ ДО ЄДНОСТІ.

СТАНІСЛАВІВ. — „Дзвіник Польскі“ опублікував промову польського генерала Галіці, який є шефом станіславівської сільської округи Озону. В цій промові генерал сказав: „Живучи тут на станиці, де кожна пядь польського стану посідання є твердинею польської держави, розумієте, колеги, добре, що клич оборони вимагає тут у першу чергу об'єднання всього польського елементу. Бо коли інтерес польщини мається не тільки вдержати, але й зберегти належні йому провідницькі права в публичному житті, то кожний тутешній поляк мусить прочуватися жовніром-добровольцем, добровільно ставати в ряди й підпорядковуватися наказові національного об'єднання. Ви повинні завжди мати на увазі, що межі цієї землі визначила польська зброя“.

НЕБУВАЛА РОЗПРАВА ПРОТИ ДОБУШІНСЬКОГО.

КРАКІВ. — Як відомо, рік тому інж. Добушинський зорганізував був на Мисленіце бандитський напад, у якому взяли участь кільканацять озброєних селян. Вони після довгої крісової перестрілки були розброєні поліцією і зрабували село. Від кількох місяців вівся проти Добушинського процес. Якеж було здивування, коли дава присяглих, яка видно вповні симпатизувала з Добушинським, видала у-вільняючий присуд. Трибунал був зовсім незадоволений з цього й уневажив присуд присяглих суддів та переказав розправу новій лаві присяглих.

ЛИСТ ТУХАЧЕВСЬКОГО ДО ВОРОШИЛОВА.

СТОКГОЛЬМ. — Шведський щоденник „Афтенпостен“ помістив сенсаційний прощальний лист Тухачевського до Ворошилова. Цей лист був надісланий в останній хвилині перед арештуванням Тухачевського, а копію листа після Тухачевський до одного зі своїх приятелів, щоб він його опублікував. Тухачевський у дуже гострих словах закидає Ворошилову зраду спільної справи рятунку Росії та російської армії. „Дванацять нас — пише Тухачевський — планували визволити Росію згідно лацування збожеволілого горіля. Скількиж із нас піде в найближчих днях перед суд? Слабий Гамарник застрілює. А ти, Кліме, зрадив нас! Цим ти покищо врятував свою голову, та не знаєш, чи надовго. Зтомож левинської еліти лишиться лиш ти, та цей грузин. Всіх інших він вимордував. Невже надієшся, що він тебе пощадить? Ні. Або ти його знищиш, або він тебе“.

ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА ПРО СТАЛІНА І ВОРОШИЛОВА.

ПАРИЖ. — Паризький часопис „Матен“ з 15 червня ц. р. пише: „Могло здаватися, що становище Ворошилова, вірного Сталінові, скріпилося в останніх місяцях, особливо після самогубства Гамарника. Але Ворошилов не увійшов в склад трибуналу, що судив Тухачевського, і сталося це на особистий приказ Сталіна. А даліше, Єжов на приказ Сталіна збирає документи про діяльність Ворошилова за останніх п'ять років. Ворошилов затревожений, але малоруська хитрість маршала не уступає азійській хитрості Сталіна. Ворошилов людина енергійна, схильна на різку реакцію. Відомо, що в 1931 році на бурхливому засіданні політичного бюро він жбурнув Сталінові в лице обемистий зшиток з докладом про необхідність припинити колективізацію. Нераз він гремів кулаком у стіл, так при Сталіні, протестуючи проти надмірної політичної контролю над армією. І дуже можливо, що останній акт драми, ліквідація суперництва між двома першими фігурами советської Росії, розіграється не перед надзвичайним трибуналом“.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1899

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 3, 1879.Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. "Свобода" в Бергені 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: в Бергені 4-1016.

4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НА ВЛАСНІ СИЛИ В ПРАКТИЦІ

Колиб хто судив наш нарід по часописних статтях, промовах, резолюціях і відозвах, то не мав би ніякого сумніву щодо цього, що ми перейшли по світовій війні велику еволюцію щодо т. зв. орієнтації на власні сили. Бо виходило, що ми дійсно перемінилися радикально не тільки в політичних орієнтаціях, але теж розбудовуємо наше громадське життя у всіх його ділянках — своєю ініціативою, заподадливши їй жертвенність. А те, щоб ми не скріпляли того національного доробку, який уже попередньо здобуто власними силами, навіть на думку прийти не може.

Ось так виглядає те все з чисто теоретичного боку. Та, беручи справи практично, вони не представляються так рожево. Щоправда, поступ зроблений, але він замалий у порівнянні до числа нашого населення, зросту національної свідомості і тих господарських засобів, які є в наших руках. Про це переконує нас і наше життя в Америці. Бо від десятиків літ не творимо ніяких поважніших економічних інституцій. І не тільки, що не творимо іншого роду економічних рідних твердинь, але навіть не даємо, щоб зміцнилося як слід те, що ми власними силами створили. А найкращим доказом цього буде відношення нашої імміграції до У. Н. Союзу.

Часами нам здається, що хто знає, чи не було б краще робити агітацію за У. Н. Союз у той спосіб, щоб піднести крик: Рятуйте У. Н. Союз, бо пропаде, бо гине, а з ним пропадемо ми всі! Бо одно певне: що як би критично не ставитись до нашого патріотизму, то в такому випадку, принаймні за життя старої генерації, такий лямент мав би рішучо успіх. Принаймні рушилися би найвідоміші, а заставилися над тим, що це значило для української імміграції в Америці, якби вона втратила таку національну твердиню як У. Н. Союз, кинулося би його рятувати, і то цілком певно, і з повнотою. Та біда, що нам неможливо вести такої агітації. Біда, що з У. Н. Союзом є все в порядку, що є в нім добра і чесна господарка, що нема потреби нікому журитися за нього. А саме це присипляє активність нашого громадянства в користь У. Н. Союзу. Тому і приходиться стверджувати в У. Н. Союзі такий дивотвір, що бувало притягано до нього тисячами членів, коли він іще був малий, незреформований і не поставлений фінансово на сильні ноги, а тепер, коли У. Н. Союз фінансово сильний, коли в нім є все, як то кажуть, "оп'яну деїт", ми не користуємося цією власною силою і не збільшуємо її вдвістєро. Так, якби з розумом не бажали рости вгору. А чейже ми моглиб тепер рости майже без ніякої напруги, якби була в нас справжня національна амбіція і справжнє національне відчуття йти вперед і додавати до давніх успіхів щораз нові.

В. Будзиновський.

НЕ МАВ ЩАСТЯ

Корнило Собольяк прийшов на світ в родині, в котрій, як то кажуть, і дідко дитину колише. Батькові гроші пилили, як вода в гірських потоці по Хмаролю. Корнило від хвилі, коли народився, жив у достатках, користав з тих багатств, які старому Собольякові давали його фабрики. Чим старший ставав молодий Собольяк, тим численніші, тим всесторонніші, тим різноманітніші і тим дорожчі ставали його забаванки і химери. На кожну свою забаванку, на кожну химеру діставав від батька грошей стільки, скільки треба було. Так було до життя старого Собольяка, так лишалося по його смерті, коли Корнило одиждив батькові фабрики і його приходи.

Як сам Корнило, так і його жінка, його діти не знали, що то значить не мати на якусь химеру грошей. Хоч гроші сильно відпливали від них, то всеж таки генеральний бухгалтер вираховував, що маєток більшає, бо приплив більший, як відплив.

Так було до світової війни. Війна дещо змінила в господарстві Корнило Собольяка. Лиш дещо змінила. Змінила грошеві припливи, не змінивши відпливів. Та сторона головної книги, на якій бухгалтер вписує приходи, діставала щораз

О. С.

БОНАПАРТИЗМ У СССР

Ті, що люблять переводити аналогію між великою французькою революцією і революцією російською, починають говорити про російських Наполеонів. Недавно бачили того Наполеона в Тухачевським, перед кількома днями "Морнинг Пост" випорочував російського Наполеона у Ворошилові. А десь рік чи два тому, підчас загострення японсько-російського конфлікту, дехто називав майбутнім російським Наполеоном далеко-східнього маршала Білхера.

Щось на тім усім мусить таки бути. Незалежно від того, як скінчиться російська революція, яка наявно добирає свого кінця, себто закату назад, проблема Наполеона стає актуальною проблемою в СССР.

Два моменти кидають на цю проблему цікаве світло. Перший, натяки совєтської преси. Совєтська преса зприводу останніх юридичних убиств промовидає кількома необережними фразами: про "зрадників-патріотів" і про рідних "наполеончиків", які вже дулади, що час приспів на них. Другий момент — це припадкові спомини одного з минулого царського, а тепер польського офіцера, поляка, який був підчас світової війни безпосереднім начальником Тухачевського (тоді поручника), служачи в тім-самім полку царської "ляйб-гвардії".

Друкуючи свої спомини в одній варшавській газеті, польський полковник окреслює Тухачевського, як людину енергійну, надзвичайно амбітну; далше, як старшину, що дуже хитро вміла зеднувати собі симпатії своїх солдатів, і що замість пиятикам присвячувала цілий свій вільний час воєнним студіям, а студіював він усе те саме: Наполеона... Це кидає певне світло на особу замордованого Сталіновою ентузіастичного конкурента до влади. Що цей конкурент був безоглядний, це він доказав жорстоким здушенням кількох повстань проти совєтської влади. Проти наполеонівської кар'єри це не промовляє, бо, як відомо, сам

Може видати і свого Франка і свого Міаху...

В кожнім разі одно певне: більшовицька партійна диктатура зужилася, диктатура являю божеволе політично, здобуваючись на кроки, які в один день нищать "престіж" СССР за кордоном і позбавляють його з тяжким трудом здобутих союзників. Диктатура Сталіна стає формальною

небезпекою для СССР. Всі відчувують наглу потребу її усунення. Усунути її може тільки армія.

Ось підложка російського бонапартизму. Чи той шалений генерал буде Наполеоном, чи генералом Монком, що посадив наново Стюартів на трон в Англії по Кромвельській революції, це вже нюанси.

23.-24. ЧЕРВНЯ 1937 РОКУ

(Спомин зперед 20 літ).

Мабуть по всій Україні не було 24. червня року 1917. людини, яка байдуже читала газету, якою мовою не надруковано тої газети. Бо трапила ся 23. червня величезна подія, яка своїм значінням неймовірно перевищувала всі такі часті події тих бурхливих часів, подія, яку зустріли одні з почуттям національних гордоств і національного щастя, інші з почуттям жаху, переляку, невпевненості.

23 червня 1917. р. Українська Центральна Рада, досі, так би мовити, тільки "платонічний осередок" українства, зробила рішучий і безповоротний крок до реставрації історичного минулого, до утворення нової суверенної України. Того дня Українська Центральна Рада, у відповідь на замах петербурського уряду, щоб приборкати стихійне зростання українського національного визвольного руху, кинула на цільний світ горді слова:

„Хай буде Україна вільною!”

„Хай нарід український на своїй землі має право порядкувати свій життя!”

„Від нині ми самі будемо творити наше життя!” Підкреслила тоді Українська Центральна Рада, що не може задишити свого краю на поталу анархії. Зазначила вона, що право розпоряджатись українською землею може належати тільки Україні...

І не були це тільки голосні революційні слова! Ні, Центральна Рада наказувала українській периферії негайно вступити в найтісніший контакт з нею, наказувала передати адміністрацію, якщо вона вороже ставиться до у-

країнства, наказувала українському народові самооподаткуватися на народно українську справу.

І слухаючи цього гордого універсалу на Софійській площі, всі, що відчували у своїх жилах українську кров, ставали вже зовсім іншими людьми, ніж то було в чорі. Етнографічних українців цей універсал рідної влади перетворював уже на українців громадян з усіма правами та обов'язками, може ще й не цілком викристалізованими, але вже відчутими.

І до почуття радощів приєднувалося вже почуття неспокую, якоїсь відповідальності — треба вже працювати не для якоїсь абстрактної російської держави, а для зовсім конкретної своєї батьківщини, України.

Як солодко брехала тоді ця назва в вухах...

Чимало разів серце в житті бється, хвилюється, переживає; повстають часом у ньому такі великі й могутні почуття, що ніби спалюють минуле, заслонюють майбутнє, примушують жити тільки сучасним... Але чомусь то ніколи, не зважаючи на такі переживання, не можемо ми забути нашого першого молодого почуття, може невдалого, може слабенького з пізнішого погляду, але сильного тоді, незабутнього тепер саме тому, що було воно перше.

І так те перше почуття виникло тоді, в червні року 1917, до першого українського уряду, до першого українського генерального секретаріату, до

першого свого, власного уряду.

І чи декларація першого прем'єра, першого українського уряду (як то час може перемолоти, покалічити моральну постать людини!) не відбила думок українців, не відповідала їхнім бажанням? — До Петербурга ми ставимося зовсім байдуже, бо маємо власну, свою владу... Українська Центральна Рада не може вже обмежуватись тільки самими національно-політичними вимогами, а мусить стати національним соймом... Виконний орган, її уряд мусить охопити всі потреби українського народу!...

І перше почуття виникло тоді в українських правників щодо створеного секретаріату в судових справах з п. Валентином Садовським на чолі. А невтомний, експанзивний член Київського Окружного Суду, п. Вовкуївський, з усією своєю відданістю українській справі почав агітувати, щоб усі київські судові установи привтали генерального секретаря в судових справах. Зрозуміло, спроба ця потерпіла невдачу, бо на загальних зборах окружного суду мабуть і десять рук на яких 300 присутніх не піднесли за цю пропозицію...

Завданням секретаріату мала бути підготовка судових установ в Україні до тих форм і до того стану, в яких вони повинні бити в автономній Україні. Робота ця мала підготувати справу українзації і демократизації суду та виробити потрібні законопроекти, що намітили форми суду, які відповідали українському автономному ладові.

І Українське Правниче Товариство вважало за свій обов'язок, витяючи першого керівника юстиції в Україні, обіцяти йому свою всебічну підтримку, може навіть добре і не уявляючи собі, яких конкретних форм може вона набратися.

Та сталося дещо інакше. Влітку 1917. року російський тимчасовий уряд не визнав секретаріату в судових справах, і він мусів припинити юридично своє недовге існування...

В російсько-українській боротьбі українцям довелося поступитися деякими позиціями, відступити, але це була скоріше тактична поразка, а стратегічно ми мали тоді велику перемогу. Російський тимчасовий уряд примушений був у законності невідомі до цього часу для російської державності розуміння: Україна, Центральна Рада.

А Українське Правниче Товариство видало з себе Краєвий Український Правничий Комітет, який перебрав на себе функції секретаріату в судових справах до часу, поки той секретаріат не став працювати знову самостійно. — („Діло").

Гліб Лазаревський.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

На читальню „Прогіт” в Карові. — В проголошенні списі жертв має бути: Максим Остаєвський \$2, а далі: Демко і Микола Пасельські.

ЗБОРИ ВІДПІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГЕІЗЛЕТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михайла, від 85. повідомляє місцевих і позаміських членів, що піврічні збори відбулися в неділю, 18. липня, в годині 1-шій пополудні, в Юнош. залі. Було зібрано 120 осіб. Значна кількість членів, що не приїжджали на збори, повинні хотіли на піврічні збори прийти, бо в разі справи. — В. Шиндла, пресд.; М. Подивка, кас.; О. Костюк, секр.

Чоловік іде до офісу. Жінка дає йому щось завинене в папір.

— Еліксир, проти випадання волосся.

— Так мені не випадає волосся?

— Тобі ні, лише твої тайп-райтерці...

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

(Дальше буде).

